
A Rapid Review of Research Publications Pertaining to Thai Drug System

ภิญญา เป็ลยนบางข้าง,
กุลธิดา ไชยจินดา,
อภินันท์ สิริรัตนาร

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Objectives

- เพื่อทบทวนอย่างรวดเร็ว (rapid review) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบยาของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2547-2551
 - เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ข้อเสนอกรอบการวิจัยพัฒนาระบบยาเพื่อการเข้าถึงยาถ้วนหน้าของประชากรไทย วันที่ 26-27 สิงหาคม 2552
-

Time Frame

- 23 กรกฎาคม-21 สิงหาคม 2552

Scope of the Review

- Published original research articles or literature reviews
 - Pertaining to Thai Drug System
 - 2004-2008
 - Articles in Thai or English
 - International publications: e-search via Medline ⇒ full papers from WHO, Med NU, and Med CU virtual and physical libraries
 - National publications: eight titles available on the Internet
-

Categorization of the findings

- การเงินการคลังที่เกี่ยวกับยา
 - การใช้ยา
 - สมุนไพร
 - นโยบายแห่งชาติด้านยา
 - กฎหมายที่เกี่ยวกับยา
 - ระบบข้อมูลข่าวสารด้านยา
 - อุตสาหกรรมยา
 - การพัฒนาและจัดการกำลังคนในระบบยา
 - ประชากรกลุ่มพิเศษ
 - การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค: นัยยะต่อระบบยา
 - นวัตกรรมในระบบยา
-

Findings

Reviewed Literature

- 132 ชิ้น ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

การเงินการคลังเกี่ยวกับยา

- การวิเคราะห์ทางเภสัชเศรษฐศาสตร์
 - การวิจัยเชิงพรรณนา: ความผันแปรของราคายา ผลกระทบของยาชื่อสามัญต่อค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาล ต้นทุนของการใช้ยาอย่างไม่เหมาะสม ต้นทุนที่เกิดจากอาการอันไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา
 - เสนอแนะ: การวิเคราะห์มหัพภาคเพื่อวางนโยบายการเงินการคลังของระบบยา
-

การใช้ยา

- มีงานวิจัยจำนวนมาก มักเป็นเชิงพรรณนา
 - ผู้ป่วย
 - การใช้ยาของผู้ป่วย ตัวยกกำหนดต่อการใช้ยา
 - มักศึกษาในผู้สูงอายุ
-

การใช้ยา

■ บุคลากรสุขภาพ

- พฤติกรรมการสั่งใช้ยาของแพทย์/การจ่ายยาของเภสัชกร
ตัวกำหนดต่อพฤติกรรม
- ประเมินความเหมาะสมของการสั่งใช้ยา
- Emerging issue: พฤติกรรมการจ่ายยาของบุคลากรใน PCU

■ การประเมินการใช้ยา (Drug Use Evaluation; DUE)

- การประเมินการใช้ยาในโรงพยาบาล
-

การใช้ยา—ต่อ

- ข้อค้นพบ: การใช้ยาอย่างไม่เหมาะสม (irrational use of medicines) การสั่งใช้ยาที่ไม่เหมาะสม (irrational prescribing behavior)
 - เสนอแนะ:
 - งานวิจัยเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยา (WHO's 12 key strategies to rational use of medicines at http://www.who.int/medicines/areas/rational_use/en/)
 - บุคลากรใน ศสช.
-

สมุนไพร

- การวิจัยในห้องปฏิบัติการ: ตรวจสอบมาตรฐานสมุนไพร
 - การทดลองทางคลินิก: ประเมินประสิทธิภาพสมุนไพรเทียบกับการรักษามาตรฐาน
 - การประเมินประสิทธิภาพการผลิต: หน่วยผลิตยาสมุนไพรใน ร.พ.
 - เสนอแนะ: การต่อยอดงานวิจัยสู่ภาคอุตสาหกรรม การถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำไปใช้จริงในเวชปฏิบัติ
-

นโยบายแห่งชาติด้านยา

- บัญชียาหลักแห่งชาติ
 - ผลกระทบจากการประกาศใช้บัญชียาหลักแห่งชาติ
 - เสนอแนะ: ขาดงานวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประกาศใช้บัญชียาหลักแห่งชาติกับผลลัพธ์ทางคลินิกและภาวะสุขภาพของประชาชน
-

กฎหมายเกี่ยวกับยา

- มีการศึกษาจำนวนมาก
 - เสนอแนะ: มีประเด็นศึกษามากมาย เช่น
 - กฎหมายสิทธิบัตรกับการเข้าถึงยาจำเป็นของประชาชน
 - ASEAN Harmonization และผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยาในประเทศ
 - การคุ้มครองผู้บริโภค
 - ฯลฯ
-

ระบบข้อมูลข่าวสารด้านยา

- มีการศึกษาจำนวนน้อยมาก และเป็นกรณีศึกษา
 - เสนอแนะ: ควรสนับสนุนให้เกิดการศึกษาขนาดใหญ่อย่างเป็นระบบ
-

อุตสาหกรรมยา

- การศึกษาชีวสมมูลของยา (bioequivalence study)
 - เสนอแนะ: ความอยู่รอดของห้องปฏิบัติการชีวสมมูลและอุตสาหกรรมยาในประเทศไทย
-

การพัฒนาและจัดการกำลังคนในระบบยา

- อาชีวอนามัย (occupational health)
 - เสนอแนะ: การวิจัยเพื่อวางแผนกำลังคนเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระบบสุขภาพ
-

ประชากรกลุ่มพิเศษ

- ผู้ป่วยเอชไอวี/เอดส์
 - การวิเคราะห์นโยบายการเข้าถึงยาต้านไวรัสที่จำเป็น
 - การทดลองทางคลินิก
 - การสำรวจอันตรกิริยาและอาการข้างเคียงอันไม่พึงประสงค์ของยา
 - การสำรวจอัตราการติดยา
 - การวิเคราะห์ทางเภสัชเศรษฐศาสตร์
 - การวิจัยในหลอดทดลอง
-

ประชากรกลุ่มพิเศษ—ต่อ

- ผู้สูงอายุ
 - การใช้ยาในผู้สูงอายุ
 - เสนอแนะ:
 - การกำหนดนโยบายการเข้าถึงยาของผู้ป่วย
 - บทบาทของภาคประชาสังคม
 - การพัฒนาระบบตรวจสอบการใช้ยาในผู้สูงอายุ
-

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

- การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการป้องกันโรค
 - วัคซีน
 - เสนอแนะ: การลดค่าใช้จ่ายในระบบสุขภาพโดยรวมหากให้ความสนใจในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
-

นวัตกรรมในระบบยา

- การพัฒนาโปรแกรมคัดกรองคำสั่งและการเตรียมยาเคมีบำบัด
- การพัฒนาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับอันตรกิริยาระหว่างยา
- การพัฒนาระบบความปลอดภัยในการใช้ยา
- การพัฒนาเกณฑ์สั่งใช้ยาที่มีความเสี่ยงสูงในผู้สูงอายุ
- การพัฒนาฐานข้อมูลบนเว็บไซต์สำหรับการผสมยาฉีดในหลอดเลือดดำ
- เสนอแนะ: การทดลองใช้

Limitations

- ทบทวนเฉพาะงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่สามารถสืบค้นได้ในเวลาจำกัด
-

Conclusion

- ความไม่เหมาะสมของการใช้ยา
 - การมองระบบยาเป็นระบบเดี่ยว ขาดความสัมพันธ์กับระบบสุขภาพและระบบอื่นในสังคม
 - ระเบียบวิธีวิจัย
 - งานวิจัยมีขนาดเล็ก เป็นกรณีศึกษา
 - งานวิจัยเชิงพรรณนาในหัวข้อที่รู้ปัญหาอยู่แล้ว
 - งานวิจัยเชิงนวัตกรรมขาดการทดลองใช้และขยายผลสู่ระดับอุตสาหกรรม
 - งานวิจัยในภาคเอกชนมีน้อย
-

Acknowledgements

- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
- คุณอัญชลี เข้มชูกลิ่น
- คุณवलลী โพธิ์รังสียากร
- คุณกฤษณา มุลานนท์

